

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belkőzép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belkőzép-utca 11. szám,

ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetési és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiók.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Mozgalmak a mezőgazdaságunkat fenyegető válság elhárítására.

Mentő eszköz a gabona alacsony árával szemben. Sz. Szakács Péter.

Levél a szerkesztőhöz

Kormányintézkedések.

A mezőrendőri törvény életbeléptetése.

Rövid szakközlemények.

A meszesedésnek lehet káros hatása is. — A történeti árpaszemek. — A fejős tehének gazdag takarmányozása nem mindig jövedelmező.

Vegyések.

A mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók ülése — Mezőgazdasági gépek szállítása. — A világ cukorprodukcziója. — Az idegen borok beözönlése — Pályázati hirdetés.

Piaczi értesítő.

Hirdetések.

Mozgalmak a mezőgazdaságunkat fenyegető válság elhárítására.

Mindnyájan érezzük és tudjuk, hogy mezőgazdaságunkat válság fenyegeti. Lapunk gyakran mutatott rá a bajok forrásaira, megis jelölve a bajok orvosságait is. E bajok okai oly világosan jelentkeznek, hogy könnyen kijelölhetjük orvosságait is. De annál bajosabb ezen orvosságok alkalmazása. Sokszor szólottunk ezen bajok orvosságairól: intenzitás és ennek elérhetésére a gazdahitel rendezése, szakértelem terjedése. A mily könnyű azonban ezen bajok orvosságainak megjelölése, épen oly bajos azok alkalmazásának mikéntje.

Kezdjük belátni, hogy mezőgazdaságunk ügye, hazánk legfontosabb ügye. Országos mozgalom indult meg mezőgazdaságunk bajai orvoslására. Politikai pártjaink mindenike nagyobb súlyt kezd fektetni mezőgazdasági ügyeinkre. E bajok enyhítése nagy munkát kíván. Helyesen jegyezte meg földmivelésügyi Miniszterünk, hogy ez nem párt-politika, hanem országos érdek. Nem is kívánunk egyoldalú agrár politikát, nem kívánjuk, hogy a mezőgazdaság érdekében nézve történéjék minden, a mezőgazdaságért nyomassék az ipar és kereskedelem. De viszont azt sem akarhatjuk, hogy az ipar és kereskedelem a mezőgazdaság legvitálisabb érdekei rovására dédelgettesék. Magyarország alapja a mezőgazdaság, ezen épül fel az ipar és kereskedelem, ha az alap beteg, nem áll szilárdan az épület sem.

Örömmel konstatáljuk, hogy politikai pártjaink mindenike felismerte, hogy itt oly bajok vannak, a melyeken sürgősen kell segíteni. Legujabban is a függetlenségi és 48-as párt foglalkozott mezőgazdaságunk bajaival és programot dolgozott

ki, melyet a párt politikára való minden tekintet nélkül, csupán mezőgazdaságunk érdekéből közölni kívánunk, mert alig hisszük, hogy volna egyetlen olvasója is lapunknak, a ki mezőgazdasági bajaink orvoslását nem óhajtja. Óhajtja ezt maga a kormány is és óhajtja kivált az erre hivatott földmivelési kormány, a mely, miként arról hátrább alkalmunk lesz megemlékezni, már is behatóan foglalkozik a mezőgazdasági kérdések helyes megoldásának eszméjével.

A függetlenségi és 48-as párt mezőgazdaságunk válságának elhárítására szükségesnek tartja:

1. A földmivelési kormánynak oly irányban való utasítását, hogy hatáskörében tegye meg a szükséges intézkedéseket az iránt, hogy a gazdaságok belterjesebb művelése — a kevesebb költséggel járó nagyobb termelés — mentül előbb lehetővé tétessék

2. A határidő-üzletekkel üzött visszaéléseknek megszüntetését és a tőzsde-játék korlátozását.

3. Követeli, hogy a közraktári intézmény jótéteményeiben az ország, a vidéki városokban létesítendő gabonaraktarak és elevátorok felállításával részesíttessék.

4. A törvényen nem alapuló s az azonosítási eljárás nélküli örlési engedély sürgősen visszavonandó és ezen — eddig legnagyobb részben a fővárosi malmok által élvezett és a termelők hátrányára kihasznált kedvezmény helyett — egy a kivitt fokozó, de a termelő és a vidéki kisebb malmok között is helyesen megosztandó liszt-kiviteli jutalom nyújtandó.

5. A vitelbérek, a melyeknél a kedvezményeket a kivitelnél Budapesttől számítva eddig ugyancsak kizárólag fővárosi malmok élvezték — az ország vidékeire való tekintettel — az egyenlő teherviselés elvének megfelelőleg szabályozandók és megosztandók.

6. Tésztagyárak felállítása — tekintettel a vidékre is — állami kedvezményekben részesítendő.

7. Kereskedelmi szerződéseknél Magyarországnak érdekei s különösen a *mezőgazdaság* érdekei a jövőben megóvandók.

8. A köteléki díjszabás, mely lehetővé tette azt, hogy az orosz gabona Ausztrián át legjobb piacainkról, Svájc és Dénmetországból gabonánkat jelentékeny részében kiszoríthassa, revidiálandó s a magyar termékek versenyképessége biztosítandó.

Ezen czélból követeljük az olcsóbb vitelbéreket s a viziutak és csatornák szaporítását és kellőbb kihasználását.

A gabonaárak hanyatlásának megakadályozására szükséges intézkedéseken kívül a közgazdaság minden ágazatára kiterjedő politikai rendszerváltozást követelünk

Az önálló magyar jegybank létesítése mellett, de addig is követeljük a földhitelnek a kereskedelmi hiteltől való telhetőleg különválasztását s a hitelképtelenné tett szőlők és vidéki házaknak bevonásával a földhitelnek egy szövetkezeti alapokon nyugvó földhitelbank által való kielégítését elodázhatatlannak tekintjük.

A tűz- és jégkár- s az állatbiztosítás kötelezővé tétele s ennek szövetkezeti uton való végrehajtása nemcsak a pénznek külföldre való kiszivárgását akadályozza meg, de olcsóbbá és megbízhatóbbá is teszi ez intézményeket. A kötelező biztosítás és a szövetkezeti rendszer követelményeink közé tartozik.

Az oktatás terén az elemi oktatásban, a mezőgazdasági alapismereteknek s a bázis ipar ismereteinek szemléleti oktatás mellett való terjesztését a középiskolákban, de főleg a papnevelő és a tanítóképző intézetekben úgy a mezőgazdaság, mint az azzal kapcsolatos iparágak ismereteinek fejlesztését, ambuláns földmivelési iskoláknak felállítását, gazdatisztek minősítésére jól berendezett akadémiákat s a minősített gazdatisztek megjelölésének biztosítására nagy birtokon, főleg az állami és holtkézen levő birtokokon a minősítéssel bíró gazdatisztek kötelező alkalmaztatását, a felsőbb oktatásban pedig az egyetemeken a felsőbb gazdasági ismeretek megszerzését lehetővé tevő tanfolyamnak rendszeresítését állítjuk fel a követelményeinkül.

A hadseregnek a béke létszámának és szolgálati időnek leszállítását, a közös hadseregben a magyar ujonczjutaléknak s a m. kir. honvédségnek a gazdasági nagy munkák idejére való szabadságolását, a fogyasztásnál megfelelő s a jelenleginél nagyobb mértékben részletetésünket egy a nyers, mint az ipartertermékekben kitarással és következetességgel követeljük épp úgy mint annak megakadályozását, hogy termékeink úgy ipari, mint nyersanyagok a külföldi, sőt tengeren túli termékek által leszoríttassanak.

Az igazságszolgáltatás terén a hitbizományoknak eltörlését, a tőzsdei választott bíróság intézményének, a hatáskör korlátozása és a tőzsdei játék-perekből keletkező ítéletei végrehajthatóságának megszüntetése szempontjából való revízióját, a telekkönyvi betétek kiigazításának sürgős befejezését helyes és a közbirtokossági birtokállományra is kiterjedő tagosítási, arányosítási és legelő-felosztási törvénynek alkotását, a magánjognak és ebben az örökösödési jognak kodifikációját, hatádkétlanul megoldandó törvényhozási feladatoknak tekintjük.

Lóhere, luczerna

és egyáltalán gazdasági magvakat

legmagasabb áron vásárol

B u d a p e s t e n, A n d r á s s y - ú t 23. sz.

Mauthner Ödön

magkereskedése,

A munkás-kérdés megnyugtató, és úgy a kivándorlást, mint a helyenkint mutatkozó elégtelenség lecsillapítását célzó megoldását a járadékrendszeren nyugvó és az államjavak bevonásával létesített telepítés, gyárak felállítás, a megelőzetes biztosító házipar fejlesztése s általában a kereseti források gyarapítása által várjuk és követeljük.

Pusztulásnak indult hortermelésünk védelmére utasítatni kívánjuk a kormányt: rendelkezések az iránt, hogy felügyelete és kezelése alatt álló telepek amerikai szőlővessző-alanyokat és nemesített vesszőket megfelelő mennyiségben termeljenek és azokat a nyereszkesedés kizárásával az öntermelési költségen szolgáltatassák ki a szőlőtermelőknek.

Az Olaszországgal fennálló szerződésnek felmondási ideje alatt is az olasz boroknak és ezek ezime alatt más külföldi boroknak törvényellenes beözönlése a határforgalom szigorú ellenőrzésével megakadályozandó s a sürűn ismétlődő viszályok sürgősen megszüntetendők.

A francia borvám leszállítására irányított jogtalan követelés visszautasítandó

A földmívelési kormányt utasítani kívánjuk az öntöző csatornák s az alagsóvezés különös gondozására és szaporítására, a vízjogi törvényt pedig revizió alá vétetni kívánjuk oly czéllal, hogy az igazságtalanságra vezető ártérfejlést és a hozzájárulási arány helyes alapokon oldassák meg.

Végezetül is kijelenti azonban a függetlenségi és 48-as párt, hogy meggyőződése szerint közgazdasági helyzetünk gyökeres javulása és a mezőgazdasági válság elhárítása önálló magyar jegybank és külön vámterület nélkül lehetetlen.

Megnyugtatónkra szolgálhat, hogy politikai pártjaink belátják, mikép mezőgazdaságunkat válság fenyegeti és hogy sürgősen kell ezt kiküldendő segíteni. Pártkülönbség nélkül be kell látni, hogy a mezőgazdaságunk hanyatlása, közgazdasági életünk hanyatlása is. Most is fülünkben csengenek földmívelésügyi államtitkárunknak, Miklós Ödönnek szavai: „Magyarországon a mezőgazdaság azon pirámis talapzata, melyre egész állampépületünk felépül.” E szavakat a kolozsmonostori gazdasági tanintézet 25 éves jubileuma alkalmával való Kolozsvárt időzése alatt mondotta; és bizalommal tölthet el mindaz, a mit ez alkalommal kijelentett. Fontos kijelentésképpen vehetjük következő szavait is:

„Erős magyar mezőgazdasági társadalmat kell szervezni; a magyar mezőgazdaság felvirágzását pedig mélyreható és nagyszabású intézkedésekkel kell biztosítani. A kormány tudatában van annak, hogy kicsinyes, csak adminisztratív jellegű teendőkkel a nagy cselekedet megvalósítani nem lehet, s éppen ezért eltökélt szándéka fontos reformokat léptetni életbe. Közel van az az idő, midőn minden magyar gazdának vágya s reménye ki lesz elégitve, készülőben vannak sőt részben már el is készültek ezek a reform javaslatok s hiszi, hogy sikerülend a képviselőháznak egyhangú hozzájárulását ezekhez megnyerni. Annyit már is jelezhet, hogy e reformok liberális nemzeti alapon és nem osztályérdekek önző kielégítésével kívánják a magyar földmívelést felvirágoztatni.”

Továbbá a szakoktatás fejlesztésére következőket mondotta:

„Az összes igyekezetet arra kell fordítanunk, hogy gazdáink, mentől magasabb szakképzettséget nyerjenek. A reformot a legalsóbb oktatásnál, a népiskolában kell megkezdeni; már itt kell a gyermekek lelkében a szeretetet és érdeklődést felébreszteni a mezőgazdasági munka iránt.”

E mozgalmak és kijelentések tudjuk, hogy még nem minden, ha valószínű lesznek sem képesek magukra a válságot megszüntetni. A törvényhozás és kormányonmagában mindent megtenni nem képes. Csak vezető szellem és segítő kéz. A gazda társadalom az egyes gazdák összességükben hozzá kell járuljanak és a magukét meg kell tenniük. De bizton hisszük, hogy, ha az irány meg lesz adva, ha a segítő kéz ki lesz nyújtva, életrevalóságukat annyiszor bebizonyított gazdáink is haladni fognak a kijelölt uton, mely kivezet a válságból.

Mentő eszköz a gabona alacsony árával szemben.

Általános a panasz gazdátársaink részéről — s mi is többször megírtuk ezt, — hogy a gabona ára már odáig süllyedt, hogy termelése alig jár haszonnal.

A míg mezőgazdaságunknak egyik legfőbb baját az egyoldalúság, az egyoldalú gabona termelés képezte s a gazdának mondanati az volt a legnagyobb baja, ha ez nem sikerült, a mi bizony nem egyszer megtörtént; addig azon általános elv lett hangztatva igen helyesen: „*Hagyjunk fel az egyoldalú gabona termeléssel s hozzunk mezőgazdaságunkba helyes arányokat.*”

Ez az elv helyes is, megszívlelendő is volt és meg volt a hatása. Ha valamit sokszor hangoztatunk előbb-utóbb vérré válik. Így a gabona termelés is szűkebb térre szorult és hova-tovább okszerűbb rendszer honosult meg a mezőgazdálkodás térén. Amde közel 10 év óta a gabona árák folyton hanyatlanak és már olyan alacsonyra süllyedtek, hogy alig térül meg a termelési költség és sokszor csupán a szalma marad a gazda fáradságának jutalmául.

No hát ez így nem jól van és ez nemcsak az egyes gazdára káros és hátrányos, hanem káros nemzetgazdaságilag is, a min segíteni kell.

A mezőgazdasági kultúrával lépést tartó gazdátársainknak azt most már nem tanácsolhatjuk, hogy vonják még szűkebb térre a gabona termelést, mert ez már majdnem egyforma volna azzal, ha azt mondanók, hogy annak termelését végleg szüntessék be; azt pedig nem mondhatjuk, mert gabona termelés nélkül mezőgazdaságot elvégre is alig lehet elképzelni, annál kevésbé üzemben tartani.

Az alacsony gabona árakkal tehát úgy vagyunk, mint a filloxerával; valamelyes módon meg kell küzdeni vele.

Erre nézve mi jobb módot nem ajánlhatunk, mint hogy fokozzuk terméseinket, vagyis, hogy ugyanazon területen állítsunk nagyobb quantum gabonát elő, mint a mennyi eddig termelt.

Gyakorlat igazolja, hogy intenzív gazdálkodás mellett 16 sőt 18 métermázsza buza termés sem ritkaság kat. holdanként.

Arra kell hát törekedni minden gazdának, hogy a mai 5—6 mázsa helyett legalább is 10—12 métermázsza gabona termést nyerhessen, mert a megmunkáltatás így is, úgy is egyforma költségbe kerül, de a haszon utóbbi esetben jelentékenyen több leend.

Ezt a jó talaj művelés mellett, a hiányzó növény tápanyagoknak nagyobb mérvű visszapótlása által érheti el; mert a növény fejlődése és maghozama csak úgy lehet dús, ha a tápanyagok bőven állanak rendelkezésére.

Annak előtte erre való tekintettel először is a haszon marha létszámának emelését ajánlottuk volna, hogy bőven legyen trágyája a gazdának a talajérvő pótlására, a mit egyébként most is a legmelegebben ajánlhatunk. Azonban erre többnyire az a rövid felelet: hogy nagyobb állatlétszám beszerzéséhez sok pénz kell, a mi nincs és nem is lehet hozzájutni.

Olyan tanácscsal pedig a gazda baján ninesen segítve, a mi ki nem vihető.

Van azonban a talajérvő, vagyis a növényi tápanyagok visszapótlásának egy olyan eszköze, a melyhez minden gazda könnyen hozzájuthat s a melylyel, mint már ezer és ezer példa igazolja a legfényesebb eredmények érhetőek el: ez a *mütrágya*.

Tíz évvel ez előtt még sokan kinevették azt a gazdát, a ki nagyban mütrágyázott. Tíz év óta azonban a viszonyok oda változtak, hogy maholnap azt a gazdát nevetik ki mint elmaradtott és a mondhatni ingyen vagy nagyon olcsón kínálkozó több jövedelemhez jutni nem akarót, a ki földjei megjavítására és termése fokozására mütrágyát nem használ. Mert ez által a termést annyira lehet fokozni, hogy nemcsak hogy a trágya értéke már az első évben teljesen megtérül, hanem azon felül még jelentékeny jövedelem marad a gazdának is.

A „*Hungária*” mütrágya, kénsav és vegyipar részvénytársaság, a melynek legnagyobb gyárai vannak hazánkban, a mütrágya hatásának ki-

tudakolása szempontjából, nyilatkozatra szólította fel vásárlóit, a mütrágyával elért eredmények iránt.

Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a beérkezett nyilatkozatoknak birtokába juthattunk még mielőtt azok kiadattak volna, a melyekből olvasóink tájékoztatására, az alábbiakban néhányat közlünk.

Báró Stummer Sándor nagybodoki (Nyitra-megye) uradalmának intézősége így ír:

„*B. levelük birtokában, van szerencsénk értesíteni, hogy a mütrágya, illetőleg szuperfoszfát alkalmazásával elért termésohbletekről tabelláris kimutatással sajnalatunkra nem szolgálhatunk, mert, minthogy a mütrágya hatása tekintetében rég tisztában vagyunk, a kísérletezésekkel felhagytunk.*

Mi szuperfoszfátot az őzi vetemények alá már évek óta használunk és *bizonyítjuk, hogy alkalmazása mindig kifizette magát; kiváltkép a múlt ősszel Önöktől vásárolt szuperfoszfát, melylyel az alábbi igen kedvező eredményeket értük el:*

Buzánál 1 hektáron (2800 ööl) 42 kereszt szalmát és 2646 kg magot. *)

Rozsnál 1 hektáron (2800 ööl) 44 kereszt szalmát és 2749 kg magot. **)

Tapasztalatunk szerint a *szuperfoszfáttal trágyázott növények mindig sokkal erősebbek és a maghozam jelentékenyen nagyobb.*

A jövő év folyamán ismét a legnagyobb készségről vagyunk hajlandók az Önöktől vásárolt szuperfoszfáttal elért eredményeket tudomásukra hozni.

Báró Mirbach Ferencz a következőket írja:

„*Becsés megkeresésére van szerencsém következőkről érte-iteni*

1893. évben a részvénytársaságtól összesen 300 mm. ammoniak-szuperfoszfátot hozattam, ezen mennyiségből 60 kat hold III. és V. oszt szántóra, 150 mm-t hintetem s nyertem, 45 mm buza, mint vetőmag után 1894 ben, 652 mm. I oszt, 82 kilós és 21 mm II. oszt. buzát.

Ugyancsak a fenti mennyiségből 112 mm. ammoniak-szuperfoszfátot hintetem 45 kat. hold I és II oszt. szántóra s 34 mm. buza, mint vetőmag után nyertem 642 mm. I. oszt. s 17 mm. II. oszt. buzát.

Megjegyzem, hogy szalmáját nem mértem. Hogy tényleg mennyivel hozott többet egy-egy kiténtett területű szántó, mint az előtt, nem tudom, de átlag azelőtt hozott fenti két terület összesen 800 mmázsza 76 kilós buzát, így tehát mondhatom, hogy a buza jelenlegi csekély ára mellett is megvagyok az ammoniak-szuperfoszfáttal elégedve.

Az eredmény itt a következő:

Mütrágya felhasználás nélkül termet 800 mm. buza

„ felhasználásával . . . 1332 „ „

„ tiszta többlet 532 mm. buza. a számadás tehát a következőkép alakul:

többlet 532 mm. buza csak a 6 frt . . . 3192 frt.

ebből le a felhasznált 262 mm. mütrágya
a 6 frt 50 kr. 1703 „

„ tiszta haszon 1489 frt.

azaz az ammoniak-szuperfoszfáttal trágyázott földetek katasztrális holdanként 14 frt 18 krnyi tiszta többletet eredményeztek.”

Rabe Kurt a gróf Andrássy Aladár szigetvárvitői bérlőjének nyilatkozata:

„*A múlt évben buzát vetettem oly földetekbe, melyeken meg előző évben zabot termeltem és melyek 1889. óta trágyázásban nem részesültek. Ezen földeket a nekem küldött 200 métermázsza ammoniak szuperfoszfáttal AS II trágyáztam. Összehasonlítás czéljából a földek egy részét trágyázatlanul hagytam és a termés pontos lemérése után a következő eredményre jutottam:*

kat. holdk. AS II. trágyázva buza 992 kg. szalma 1643 kg.
„ „ „ „ „ 613 „ „ 986 „
„ „ „ „ „ 613 „ „ 986 „

*) Vagyis kat. holdanként 1512 klot.

**) „ „ „ 1571 „

Szerk.

lem, hogy jövőre némileg előnyösebb időjárásnál még szebb eredményt fogok elérni.

Zatureczky Márton földbirtokos így ír:

„Válaszolva kérdésükre, hogy az ez ideai műtrágyázással mennyire vagyok megelégedve, örömmel értesíthetem, hogy dacára a nagy szárazságnak, melylyel a lefolyt nyár folyamán vidékünkön megküzdönünk kellett — az elért eredmény a legmerészebb vágyaimat is kielégítette. — Kitűnő eredménynek mondom ugyanis azt, ha, mint az idén a termés-többlet nemcsak a fölhasznált műtrágya teljes értékét fedezi, de azonfelül holdanként 8 frt, mint *tiszta terméstöbblet* megmarad.

Csak azt sajnálom, hogy az idén nem kiterjedtebb módon használtam buza alá az ammoniák-szuperfoszfátot, melylyel e kiváló jó eredményeket elértem, de ezt jövőre kvetlen helyre ütöm.

Még csupán egy nyilatkozatot közlünk ez utal a sok közül, a melyre, ha nem pályadíjjal jutalmazott s ellenőrzés mellett végrehajtott kísérlet eredményéről szólana, csak úgy egyszerűen aláírva, bizonyára sokan elmosolyognának olvasóink közül magukat azzal a gondolattal, hogy ennél már nagyobb egyhamar nem mondhat valaki. Ezer forintnyi pályadíjjal megerősítve azonban alig fog annak valóságában valaki kételkedni.

Ez *Latál Tamás* földbirtokos nyilatkozata, mely a „*Hungaria*” műtrágya, kénsav és vegyipar részvénytársasághoz intézve a következő:

„A gróf Desseffy Aurél ur Ó méltósága elnöksége alatt álló Országos magyar gazdasági egyesület mai napon igen nagy örömmel arról értesít, hogy az ezen egyesület által műtrágya használata mellett árpában elért legjobb termésre kitűzött 1000 forintos pályadíjat nekem ítélte oda.

Indítatva értem magam, hogy ezen alkalommal Önöknek is köszönetet mondjak s értesítem Önöket, hogy a Seckendorf Egon báró és Bevnek Valér urak által állandóan ellenőrzött kísérleti földjeimnek 5—5 katasztrális holdján a nekem küldött műtrágyával *katasztrális holdanként 1977 métermázsza legkitűnőbb minőségű árpát és 28-60 métermázsza szalmát* termeltem.

Miután a belterjes gazdálkodásnak eddig is követője voltam, fölösleges biztosítanom, hogy eme meglepően tényes eredmény folytán a jövőben nemcsak, hogy műtrágyákat nagyobb mértékben fogom használni, hanem barátaim és ismerőseim körében a műtrágya fokozottabb mérvben alkalmazását a legmelegebben fogom ajánlani.

Ezek után csupán fölemlíteni kívánjuk még, hogy a vas megyei gazdasági egyesület tagjai részére a múlt évben egymaga 50 waggon műtrágyát szállított.

Ezek olyan tanulságos és követendő példákul szolgáló tények, a melyeknek közlésével egyaránt irói és hazafias kötelességet véltünk teljesíteni.

Mert a mily lehetlenségnek tartjuk a haladást a tájékozottság hiánya miatt, ép annyira hiszünk és reméljük, de sőt örömeinkre szolgál számaltan tapasztalatunkra hivatkozhatni, hogy szakavatott és mindig pozitív tényeken nyugvó tájékoztatásunk hatástalan nem marad.

Lapunk volt az első és egyedüli, a mely a műtrágyázás eszméjét és ügyét hazarésziinkben már 1891-ben felkarolta s az óta már itt is szép eredmények lettek elérve.

De — mondhatni — még csak a kezdetnél vagyunk s csak a nagy sikerek nyilvánosságra hozatala szolgálhat buzdítóul a tovább haladásra a nagyobb és nagyobb sikerek felé.

Mivel pedig sokan lehetnek gazdatársaink közül, a kik alkalmaznák is szívesen a műtrágyát, de a beszerzésére ép úgy nem rendelkeznek pénzzel, mint a cikkünk elején említett nagyobb haszonmarha létszám beszerzésére; az iránt is tájékoztatást kívánunk nyújtani, hogy ehhez előre még pénz sem kell, hanem aratás utánig, illetve azután anyerendő termés értékesítésig, megkapható hitelre.

Tehát csak akarni keil s az eddig teremt minden gabona szem helyén kettő, sőt három állítható elő, mondhatni költség nélkül, mi által a gabona termelés ismét jövedelmező leend.

A ki próbálta tudja, a ki pedig nem hiszi próbálja meg.

Sz. Szakáts Póter.

Levél a szerkesztőhöz.

Tekintetes Szerkesztőség!

Az „Erdélyi Gazda”-nak f. é. 46. és 47. számában az erdélyi gazdasági egyesület által, a tordai bika telep, és fogarasi állami ménes érdekében a Nagyméltóságú földmívelésügyi miniszter urhoz betérjesztett és közzé tett feliratot olvasván: az abban a fogarasi ménes birtokon levő nyugoti marha tenyésztés ellen tett nyilatkozatra, kénytelen vagyok megjegyzéseimet megtenni; annyival inkább, mivel tíz éven át e ménes birtok kezelésének élén állván, módombau volt, az itteni éghajlati viszonyok tekintetbe vételével, eme kifogásolt nyugoti marha tenyésztés czélszerűsége és hasznossága körül — hazai szürke u. n. erdélyi fajtának tenyésztése érdekében szemelőtt tartásával — észleleteimet megtenni.

Senki sem fogja kétségbe vonni, hogy minden józan gondolkozó erdélyi marhatenyésztő gazdának hivatása és kötelessége, hazánk határán túl is elismert jóságú u. n. erdélyi fajta szürke szarvasmarhának tenyésztését felkarolni és terjesztetni; és ha erdélyi gazdasági egyesületünk eme fajta marhának tenyész-tisztasága fölött hivatásszerűleg féltékenyen őrködik, ezért marha-tenyésztő gazdaközönségünk csak elismeréssel és hálával adózik neki.

Ámde mint mindennek határa van, úgy ezen jó akaratnak is határt szab a természet, az éghajlat Erdélynek azon vidéke, mely a havasok északi hajlásába esik, hazai fajta marhánknek eredményes tenyésztése nem alkalmas. E vidéknek hűvös és csapadékos éghajlata alatt úgy a legelő füvek, valamint a széna félék eme leginkább igavonásra hivatott állatok izmait és csontjait kellőleg nem fejlesztik; tehát a fő cél: jó igás marha nevelése el nem érhető. Bizonyítja ezt egyrésztől azon tapasztalat, hogy e vidéken a kisczardákak igás marháit, kicsiny vézna állatok. De ettől eltekintve, az itteni ménes birtokon is gondos tenyésztés mellett nem érthetjük el kitűzött célunkat; a mennyiben ugyanis évenként a mezőségen a legjobb fejlettségű rugott tino borjúkat vásároljuk, melyek az első két évben télen át a legjobb mesterséges szálás takarmány mellett, erőtakarmányt is kapnak, valamint három és négy éves korukban másod rendű széna, jó tavaszi szalma, és zombolyai savanyított takarmány képezi téli takarmányukat, és csak nyáron 4—5 honapon át táplálkoznak a havasi tisztásokon és erdei dombos legelőkön. És mégis, midőn ötödfü körükben igába soroztatnak 30—40% hibás fejlettség miatt nem válik be igás ökörnek, és hizóba kerül. Ellenben a nyugoti (pinczgaui) fajta marha ugyanazon legelőn gyarapszik, télen át pedig csak azon szálás takarmányt kapja a melyet a hazai fajta marha megvet, sőt az idősebb heverő állatok a jármos ökrök után összegyűlt izéket is felemésztik, és jó husban maradnak. A fejős tehének szintén csak másodrendű szálást akarmányt kapnak, csak tejelés fokozása czéljából a fejős alatt álló darabok kapnak erőtakarmányt is. Tej, vaj, és sajt termelés czéljából pedig hasznosoknak bizonyultak. Egészségi viszonyok pedig ez állatok körében oly kedvezők, hogy a halálozás ritkán emelkedik 2% fölül.

Ha ez nem így volna, én lettem volna az első, ki kötelesség szerűleg miniszteri kormányzatunknak a hazai fajtának tenyésztését ajánlottam volna. A fent jelzett viszonyoknál fogva azonban a ménes birtokon, valamint a havasok északi oldalán elterülő Brassó, Fogaras, Szeben- és Hunyad megyékben a nyugoti marha tenyésztés mellett kell állást foglalnom.

Nehogy tehát az erdélyi gazdasági egyesület által köztudomásra hozott, habár legjobb szándéku

főirata által az erdélyi marha tenyésztő gazda közönsége az iránt megtevesztessék, mintha akár a ministeri kormányzat, akár a fogarasi uradalmi igazgatóság a hazai marha tenyésztés mellözésével és annak érdeke ellen a nyugoti marha tenyésztést forszírozna és tenyésztene: tisztelettel felkérem a tekintetes szerkesztőséget, hogy az igazság és méltányosság érdekében jelen igazoló soraimat becses lapjában közölni sziveskedjék.*)

Teljes tisztelettel maradván,
Fogarason, 1894. november hó 29-én.

Rottler József,
igazgató.

Kormányintézkedések.

A mezőrendőri törvény életbeléptetése. A földmívelésügyi miniszter ez ügyben a következő rendeletet intézte a törvényhatóságokhoz:

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. XVII. t. cikket az ugyanezen törvény 123 §-ában nyert felhatalmazás alapján folyó évi november 1-én léptetem életbe. Azen törvény végrehajtása tárgyában jelen szám és kelet alatt a belügyi és igazságügyi miniszter urakkal egyetértőleg kiadott rendeletnek 25 példányát, idezárva oly felhívással küldöm meg a közönségnek, hogy azt tekintettel a törvény gyakorlati jelentőségére és nagy fontosságára, az egyes községekben hirdesse ki, — a községi, illetve körjegyzők által a községi képviselőtestületi üléseken olvastassa fel és részletesen magyaráztassa meg. A szóban levő törvény végrehajtására vonatkozólag hatáskörébe utalt intézkedéseket pedig a jelen rendeletben foglalt utasítások szerint mielőbb foganatosítsa. A törvény végrehajtásával kapcsolatos teendők közül határidőhöz vannak kötve a következők: 1. A nyomásos gazdálkodásban érdekelt birtokosok összehívására szolgáló hirdetmény kibocsátása: 1895. évi február hó 1-ig. 2. A közös legelő használatában érdekelt birtokosok összehívására vonatkozó hirdetmény kibocsátása: 1895. évi február hó 1-ig. 3. A káros vízmosásokra vonatkozó bejelentések megtétele 1895. évi november hó 1-ig. 4. A haszonállatok összeírása évenként márczius hó 31-ig. 5. Az állattenyésztési szabályrendeletek átdolgozása: 1895. évi április 30-ig. 6. A járási mezőgazdasági bizottságok szervezéséről szóló szabályrendeletek megalkotása a jelen rendeletet követően azután következő törvényhatósági közgyűlésig. 7. A birtok határainak jelzésére vonatkozó szabályrendelet megalkotása: 1895. évi november hó 1-ig. 8. A községi faiskolák rendbehozatalára vonatkozó intézkedések megtétele: 1895. évi november hó 1-ig. 9. Az 1894. XII. t. cz. 46. és 49. §-ában említett s a községi faiskolák művelési irányára, illetve a közutak befásítására vonatkozó szabályrendeletek megalkotása: 1896. évi január hó 1-ig. 10. A mezőgazdaságra hasznos állatok tekintetében hozzám való jelentéstétel: 1895. évi november hó 1-ig. 11. A megalakult hegyközségekről való jelentéstétel: 1896. évi január hó 1-ig. 12. A mezőörök javadalmaszásának az 1895. évi költségvetésekbe való fölvétele, pótköltségvetés útján rendeletem után vétele után azonnal. 13. A szabályszerűen alkalmazott fölkeskettő mező (hegy) örök alkalmazása legkésőbb 1895. évi április hó 1-ig. 14. A szóban forgó törvény alapján fölmerült kibágási ügyekkel kapcsolatosan és a gazdátlan jószágok eladásából befolyt pénzek nyilvántartására vonatkozó könyvek berendezése jelen rendeletem vétele után azonnal. Ezen teendőkre a törvényhatóság figyelmét ezennel különösen felhívom. A törvény végrehajtásával kapcsolatos nyomtatványok, valamint a mező (hegy) öri szolgálati jelvények beszerzésére vonatkozólag a következőkről értesítem a közönséget: a) a mező és hegyöröknek a mellékelt füzet alekjában kiállított szolgálati könyvei darabonként tíz fillérért az „Országgyűlési Értesítő” kö- és könyvnyomdája

*) A kívánatnak készséggel tettünk eleget. Saját nézetünknek és az „Erdélyi Gazdasági Egyesület” különben már ismert álláspontjának, az itt közölttekre vonatkozóan való kifejtését máskorra tartjuk fenn.

részvény-társaságtól (Budapest, vármegye-utca 11—13. sz.) szerezhetők meg. A társaság ezen könyvecskéket állandóan készletben fogja tartani a törvényhatóság által tett megrendeléseket bérmentesen fogja teljesíteni. A törvényhatóság által ezen szolgálattal könyvek darabonként 30 filléért adandók a mező (hegy) öröket alkalmazóknak. Az árkülönbséget a szóban forgó törvény végrehajtásával kapcsolatos nyomtatványok előállításai költségeinek fedezésére fordítandó és a törvényhatóság által szabályszerűen elszámolandó. b) A többi nyomtatványokból, t. i. az állatösszeírási lapokból, az apa-állatok beszerzésénél használandó szemle-jegyző-könyvekből és a kihágási jegyzőkönyvekből az első szükséglet fedezésére a példányokat külön fogom megküldeni. c) A mező (hegy) őri jelvények a mellékelt minták szerint kiállítva, az 1894: XII t.-cz. 102. §-ában említett elsőfokú hatóságok hivatalos megkeresésére, valamennyi kir. adóhivatalnál darabonként 50 fillér, a mező (hegy) öröket alkalmazók által fizetendő árban lesznek kaphatók s a megkereső hatóságoknak a kir. adóhivatalok által hivatalosan megküldendő. Végül értesitem a törvényhatóságot, hogy a mezőrendőri kihágásokból befolyó pénzbüntetések és a gazdátlan állatok eladásából befolyó pénzek kezelése és elszámolása iránt jelen rendeletem másként intézkedvén, hivatali elődömnök 1889. évi 39,441. sz. a. e. tárgyban kiadott rendeletét hatályon kívül helyezem. A hatóságoknak azon kötelezettsége tehát, hogy az említett pénzekről hozzám havonként jelentést tegyenek, megszűnik. Budapest, 1894. évi október 17-én.

Festetics, s k.

Rövid szakközlemények.

— A meszezésnek lehet káros hatása is. A meszezés nemcsak mészszegény, de igen agyagos földekben nagyban előmozdítja a termékenységet. Ez régóta tudott dolog, azonban nem minden növény alá célszerű meszezni, nevezetesen a pillangós virágok előtt égetett meszet alkalmazni nem tanácsos; mert dr. Salfeld legújabb kísérletei szerint az őszzsel elszórt égetett mész után a tavasszal vetett leguminosák nemcsak, hogy nem gyarapodtak, hanem ellenkezőleg nagyon satnyák maradtak, holott a márgázott, tehát már szénsavas mésszel trágyázott földben gyönyörűen díszlett a belevetett búkköny. Ennek a magyarázata az, hogy az égetett mész megöli azokat az apró szervezeteket, a melyek a nitrifikálást előidéznek, tehát a Helhriegel által symbiose gombáknak nevezett apró szervezeteket, melyek a pillangós virágú növények gyökereiben a dudorodásokat előidézni szokták. Ilyen tapasztalás már több oldalról is tétvéen, el van fogadva, hogy az égetett mész közvetlenül a pillangós virágok alá ne alkalmaztassék, hanem azon kalászos alá, a mely a pillangós virágut megelőzi s ekkor is tanácsos olyan földben, a hol a pillangós virágú termelt, néhány szekérrel elszórní, vagyis beoltani az illető földet, a hol meszezés után pillangós virágú növényeket termelni óhajtunk.

— A tört árpaszemek. A sörfőzők német nagy szövetsége egy köriratban kereste meg az összes németországi gazdasági egyesületeket, melynek tartalma a magyar gazdákra is érdeklő birhat. E köriratban az van mondva, hogy néhány esztendő óta mindig nagyobb mértékben található a forgalomba került árpák közt törtszem, a mely igen nagy mértékben csökkenti az árpának a minőségét. Az oka ennek az, hogy tulságos szükre állítják a cséplőgép dobját, hogy minél kerekdedebb szemeket állítsanak elő. Ennek a következménye a sok törtszem, a minek hátránya nemcsak abban nyilvánul, hogy az ilyen szem nem bír csirázó képességgel, hanem abban is, hogy penész képződik e tört felületen és ez a penész csiráztatás alkalmával az egészséges csirákra is ráragad és ez által a sűrű tartóssága igen nagy mértékben csökkentve lesz.

— A fejős tehének gazdag takarmányozása nem mindig jövedelmes. Egy bizonyos határon túl akár mennyi és akármilyen takarmányt adjunk, nem kapnak több és kövérebb tejet; a takarmányba fektetett pénzünk tehát csak egy bizonyos %-kal kamatoztatható. Eme tények alapján hangsúlyoz-

tuk, hogy a fejős tehének takarmányának kiszabásánál jól számítsunk és csak a remélhető termelés számításba vetelével utánozzuk mások takarmányozási példáját. A fentemlitettek bizonyítására közöljük eredményeit ama takarmányozási kísérletnek, mely az Alnarpi (Svédország) tejgazdasági intézet istállóiban tettek (Tidskrift för landtmän 1893) abból a célból, hogy megállapítsák mennyiben hat a tejre, főképp annak zsirtartalmára, a tejelési idő közepe táján már elapasztani kezdő teheneknél, a rendszerül sokkal nagyobb adagban adott erőtakarmány. A kísérletre hollandi-ostfriziai tehének állítottak be, melyek már több hónap óta fejtek. Takarmányuk a kísérlet előtt volt, fejésként napjára: 4 kg széna, 20 kg répa, 1 kg zabdara, 1 kg. buzakorpa, 0₃ kg. repczepogácsa, 0₃ kg. pálmagpogácsa és 1 kg napraforgómag pogácsa. E takarmányban kaptak — 1000 kg. élősúlyra számítva — 2₂₀ kg. emészthető fehérjét napjára. A napi tejátlag volt ettől a gazdagnak éppen nem mondható takarmánytól 18₃ kg, körülbelül annyi, mint közvetlen leborjzás után. Ez összesen 3₃ kg. erőtakarmány, a kísérlet kezdetéről lassankint 8 kg-ra szaporítottak, a mikor is 1000 kg. élősúlyra számítva 3₃ kg emészthető fehérjét kaptak fejésként napjára. Ennek az lett az eredménye, hogy a kísérlet végén három hónap után is átlag még mindig 17₁ kg tejet adtak a tehének. Ez mindenestre igen kedvező és kívánt eredmény! Ha azonban számításba vesszük a több takarmány több kiadását, kitűnik, hogy a megszorított erőtakarmány által elért tejelés nem fizeti ki magát. Kitűnt a kísérletből továbbá az is, hogy: a sok erőtakarmánnyal gazdaggá tett takarmány a tej zsirtartalmát csak igen keveset gazdagította. A kísérlet végével ismét a rendes takarmányt fogták az illető teheneket és a tejet illetően sem a mennyiségben, sem aminőségben nem észleltek számba vehető változást.

Vegyes közlemények.

A mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézetének igazgatósága november hó 8-án tartotta Bujanovics Sándor elnöke alatt ülést. Az igazgató által előterjesztett jelentésből kitűnik, hogy október hó 31-én volt a nyugdíjintézetnek 154 tagja, 168 900 korona biztosított nyugdíj-összeggel. Az esedékes díj tett 50.828 korona 11 fillért, melyből befolyt 44.256 korona 13 fillér és hátralékban maradt 6571 korona 98 fillér. Az intézet vagyona, mely értékpapírokba van befektetve, 53 582 koronát tesz. A gazdatiszti kar érdekében alkotott ezen fontos intézmény felvirágoztatása érdekében az igazgatóság hathatós intézkedéseket fog foganatosítani s a tagok gyűjtését alkalmas módon és eszközökkel legközelebb megkezdi.

— Mezőgazdasági gépek szállítása. Folyó évi november hó 15-től a német-országi magyar tengeri kikötői kötelek-forgalomban 1893. évi október hó 15-től érvényes II. rész 3. füzetében foglalt és földmivelési szerszámok mezőgazdasági gépek stb. szállítására érvényben levő 6. számú kivételes díjszabás díjtételei — a Kassa állomással való forgalomban fennálló kivétellel — hatályon kívül helyeztetnek, illetve mérsékelt díjtételekkel pótolatnak.

— A világ cukorprodukeziója. Répacukorból 45 s cukornádból 26 millió métermázsza cukrot készítenek a világon, tehát 71 millió métermázsza. Ezzel a mennyiséggel szemben csak az idej cukorprodukezió lesz nagyobb, a mennyiben az összes eredményt cukorrépából kerek 50 millió métermázsásra becsülik. A nagymértékű cukorprodukezió okvetlenül befolyással lesz az árakra is.

— Az idegen borok beözönlése. A borbehozatal Olaszországból, Dalmáciából, Török és Görögországból nagyban megkezdődött. Az idegen borok behozatala hétről-hétre emelkedik s mihelyt az új bor szállítható állapotban lesz, bizonyosan emelkedni fog még a behozatal, még pedig ugy Fiumén, mint Trieszten át. Hogy e borbehozatal milyen rohamosan emelkedik, kitűnik az a következő hivatalos adatokból: Behoztak Fiuméba tengeri úton október első hetében 7083 hektolitert, a

következő héten 12,923 hektolitert, azután 16,501, 15,343, 23,371 és 24,109 hektolitert. Október 1-től november 10-ig e szerint máris 99,330 hektolitert hoztak be. Ebben az összegben szerepel 39,403 hektoliter olasz, 57,055 hektoliter dalmát és isztriai, 1405 hektoliter török, 1200 hektoliter görög és 3 hektoliter francia bor, végül még 287 hektoliter jött Egyiptomból is. Az indén különösen veszedelmes konkurencziát fog csinálni az olasz bor a magyar boroknak. Szakemberek véleménye szerint az idej olasz borok ugyanis csaknem olyan karakterűek, mint a magyar borok; míg tavaly sárgászínű volt az olasz bor és átlag 14 fokos volt, az idej borok a magyarhoz hasonlóak, t. i. világoszöld színűek, a szesztartalmuk sem olyan nagy, mint tavaly (12—13 fok), ezenfelül kellemes zamatauk, könnyen leülnek s egyáltalában nagyon jó minőségűek. Ez az oka, hogy a magasabb ár daczára is, magyar kerekedők már eddig is nagyon sok fehér bort vásároltak össze. A vörös olasz boroknak nem igen akad vetőjük, de annál kelendőbbek a dalmát vörös borok, a melyek az idén szintén kiváló minőségűek és a nagy termés miatt olesók is. Fiumében 8 forinton kínálják most a jobb minőségű dalmátborok hektoliterjét. Délolaszországban, Sziciliában és Szárdiniában csak ugy hemzsegnek most a magyar borkereskedők, a kik azonnali vagy még többször későbbi szállításra temérdek bort vásárolnak össze.

— Pályázati hirdetmény. A néhai Csáky Petronella grófnő által magyarországi gazdasági tanintézetekben tanuló vagyontalan ifjak számára tett alapítvány kamataiból négyenként 300 frtot tevő ösztöndíjra az 1894—95-iki tanévre ezennel pályázat nyitattik. Ezen ösztöndíjakra első sorban a teljesen árva, ilyenek hiányában pedig oly szegény sorsu hallgatók pályázhatnak, a kiknek atyjuk meghalt. A pályázni szándékozó hallgatók felhívatnak, hogy folyamodványaikat kellően felszerelve és hozzám czimezve f. évi december hó 20-ig beárólag a gazdasági akadémia vagy az illető gazdasági tanintézet igazgatóságához nyujtsák be. Budapest, 1894 november hó 20-án. Földmivelésügyi m. kir. minster.

— Egy az érdioszeghi vinczellér iskolát végzett gyakorlati gazda, ki 20 év óta működik e téren és erről jó bizonyítványokkal rendelkezik, ezen kívül gőzgépkészítő vizsgát is tett, megfelelő állást keres. Bővebbet a kiadó hivatal.

— Kerestetik fajtiszta sima járdovány oltóvessző, továbbá tiszta ripária portilisra nemesített járdovány oltóvány biztos helyről. Ajánlatok lapunk szerkesztőségéhez intézendők.

— Eladó: 280 drb. angol fésűs anyabirka páronként 12 frtéert; 100 drb. válogatott idej bárány páronként 6 frtéert és 6 drb. rambaullettek darabonként 40 frtéert. Mind igen szép állatok. Hol? Megmondja lapunk kiadóhivatala.

— Kertbirtokosok minden szükségletüket a mi kertjük számára magvakból, legkivált a jelenleg melegágyakhoz szükséges magvakból, műtrágyákból és szerszámokból kell, legmegbízhatóbb és legjobb minőségben a legjutányosabban Mauthner Ödön budapesti magkereskedéséből szerzik be, mely az ezen szükségletekre vonatkozó gazdagon illusztrált árjegyzékét bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve megküldi. Minden rendelés még beérkezte napján elintéztetik.

Piaczi értesítő.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabonatózsde.

A gabonaüzlet menete változatlan volt és a forgalom is állandó maradt. Buza a mérsékleten kínálattott, de a kereslet is tartózkodó volt. Egyéb gabonaneműek közül csak rozsbán volt élénkebb forgalom. Ó-tengeriben kevés üzet van és 6.45—6.55 frtot jegyez. Új-tengeriben is gyeagult a forgalom és 5.25—5.40 frtot fizettek Kóbányán.

Hivatalos effektív-árak:

	frtól.	frtig.
Buza	6-55	6-90
Rozs	5-35	5-40
Árpa takarmány	5-80	6-15
„ égetni való	6-40	7-15
„ sörfőzdei	7-35	8-50
Zab	5-55	6-25
Tengeri	5-45	5-55
Repce	9-30	9-70
Köles	5-90	6-40

Határidőzlet

A felszínre kerül amerikai szilárd irányzatot már árcsökkenés váltotta fel. Piacunkon ennek hatása alatt néhány krajczárral olcsóbban indult az üzlet, de később jobb vételkedvire barátságosabb lett a hangulat, a nélkül, hogy az árak előbbi nivójukat elérték volna. Középes forgalom mellett az áringadozás igen szűk keretben mozgott, a végeredményt illetőleg pedig az összes cikkek 1-1 krral olcsóbban záródnak

Értéktözsde.

A tözsde ma is hausse-irányzatot követett. Wekerlének a szabadelvű körben tett kijelentéseit a spekuláció igen kedvezően fogadta. Az árfülődés ugyanolyan irányban haladt, mint tegnapi. A helyi piacon az irányzat nem volt egységes, mert míg a bankértékekben a kereslet volt túlnyomó, addig a közlekedési papírok olcsóbban kínáltak. Valuták és ércváltók nem változtak.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vörös lóhere. Nagyszemű magnak a külföld részéről való folytatlagos kereslete következtében a többi minőségek iránt is az eddigi meglehetősen szilárd hangulat mit sem változott. Luczerna. E cikkek iránt e héten jobban érdeklődtek, a mennyiben Csehországba kivitelű célra, néhány nagyobb tétel lón vásárolva. Vajjon az itt körvonalozott szilárd irányzat állandó lesz-e, azt már a közel jövő fogja megmutatni; tény az, hogy a piac jelenlegi helyzete után indulva, ok vagy szükségesség nem forog fenn arra nézve, hogy a termelő lóheremagján vagy luczernáján minden áron tudjon. Répamag. Lanyha irányzatot, külföldről megint néhány márká csökkenést jeleznek. Muharmag. Egyáltalán nem lesz ajánlva, búkkönyben csendesebb lett a forgalom.

Jegyzések 100 kilonként Budapesten:

Luczerna	40-46	fit.
Vörös lóhere, bánáti	56-60	"
Vörös lóhere, tiszavidéki	63-70	"
Vörös lóhere, erdélyi	62-68	"
Réti here	90-95	"
Tavaszi búkköny	6 1/2 - 7	"
Baltaczim	11-11 1/2	"

Központi állatvásár.

Bécs. (Szt. Marx) 1894 november 19-én. (Papp György és Vincze tudósítása.)

Szarvasmarhavásár Nov. 26-án felhajtott 2667 magyar, 803 galicziai, 106 bukovinai és 572 drb német, összesen 4548 drb ökör, melyből 1468 drb. sovány állat volt. Igen élénk üzletforgalommal jegyeztetett 100 kilonként élősúlyban, százalék levonással: magyar hizó ökör 55-68 frt, galicziai 54-64 frt, német 56-69 frt. Legelő ökör 48-57 frt.

Sertésvásár. Nov. 27-én. Felhajtott 9948 drb. Jegyzések kilonként élősúlyban, fogyasztási adó nélkül. Első minőség 38-39 kr közép és öreg 36-37 kr. könnyű 33-35 kr fiatal sertés 33-40 krig.

Juhvásár. (Páris, La villette.) Nov. 26-án felhajtás 14,288 drb. Üzletirányzat élünkebb.

Kimutatás.

Debreczen sz. kir. városban az 1894. év november hó 27-én tartott marhavásárról.

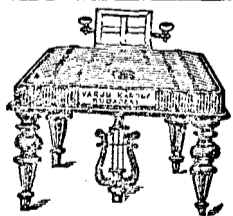
Ló felhajtott 470 darab, eladatott 220 darab. — Marha felhajtott 1630 drb, eladatott 730 darab. — Sertés felhajtott 3450 drb, eladatott 2320 drb.

Felelős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Segéd szerkesztő: Nagy Kálmán.

HIRDETÉSEK.

CZIMBALOM

erős tiszta csengő hanggal jótállás mellett. Saját gyármányú harmonika, hegedű, fuvola és egyéb hangszer és kellékek jutányos áron kaphatók.

Képes nagy árjegyzéket ingyen küld

VARJÚ KÁRQLY

hangszergyáros, számos arany és ezüstérembirtokosa.

Budapest, VIII., Kerepesi-út
297. 47. sz. (6-52)

Eladó 7 drb.

2 1/4 éves tenyész-bika

249. (29-x.) (magyar fajta)

Solymosy László

teremei birtokán.

u. p. Nagy-Teremi

Kis-Küküllő megye.

Kwizda Ferencz János

osztr.-m cs. és k. és románk udv. szállító ker. gyógyszerháza, Kornenburgban.

Kwizda-féle köszvényfolyadék.

Évek óta kipróbált, fájdalomcsillapító házi szer köszvény, c-úz és idegbajok ellen.

Kwizda-féle köszvényfolyadék.

Kapható minden gyógyszerárban.

Tessék a védjegyre ügyelni a vételnél határozottan kifejezni:

Kwizda-féle köszvényfolyadék.

222 (14-15)

Árak:

1/2 palaczk

1 frt. ó. é.

1/2 palaczk

60 kr.

Tisztán kölcsönös. Részvényesei nincsenek.

Az összes nyereség a biztosítottak javára esik.

A legnagyobb és leggazdagabb

PÉNZINTÉZET

a világon.

Biztosítéki alapja

907 millió frank.

„The Mutual“

new-yorki életbiztosító társaság.

Alapított 1848.

Biztosít emberéletet

legkülönbözőbb és legelőnyösebb

módozatok szerint.

Prospektusokkal és tüzetesebb felvilágosítással szolgál az

Erdélyi aligazgatóság

Kolozsvárt, Belhid-u. 16. sz. alatt.

261 (23-x)

Raktár TAUFFER FERENCZ. utóda czégnél

KOLOZSVÁRT.

Az első szegedi cs. és kir. szabadalmazott

Műtrágyagyár Részvénytársaság

ajánlja a nagy érd. gazda közönség figyelmébe saját gyártmányu és szavatolt növényi-tápanyag tartalmu

phosphor
nitrogén
kali

műtrágyáit

nemkülönbön szabadalmát képező

külfölegességeit

mindennemű gazdasági növényekre.

A gazdaközönség kényelmére gyártmányainkból állandó nagy raktárt tart TAUFFER FERENCZ utóda magkereskedő czég KOLOZSVÁRT.

Árjegyzéket és a műtrágyák alkalmazására vonatkozó vezérfontalat bárkinek készséggel küld.

117 (48-x)

az igazgatóság.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE.

BUDAPEST, ALKOTMÁNY UTCZA 31. SZÁM.

Lóhere, luczerna és egyáltalán gazdasági magvakat

legmagasabb áron vásárolunk.

MŰTRÁGYÁK-, ERŐTAKARMÁNYOK-

Gazdasági gépek.

Szives figyelmébe ajánljuk a t. cz. gazdaközönségnek üzleti heti értesítőket, melyet kívánatra bárkinek megküldjük.

291. (12-x)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

A szövetkezet célja: I. Olcsó közvetítés gazdas. felszerelési és fogyasztási cikkek beszerzésénél. II. Mezei gazd. termények legelőnyösebb értékesítése. III. Hitelnyújtás a tagok részére.

<p>Üzleti berendezés. Sürgőnyezim: Mezőgazdák, Budapest. Hiv. óra 1/2-9--1-ig és 2--5-ig. Áruraktár czime: M. A. V. nyugoti pályaudvarán lévő köz- raktári vállalat XX. számú raktár. Bizomány-osztály. Hadseregellátás. Gabonaeladás.</p>	<p>Erőtakarmányok vétele. Fedezeti tőzsdei kötések. Áru-osztály. Összes gazdasági cikkek a legkiválóbb minőségben. Építkezési anyagok. Gazdasági vasneműek. Gyapju és hizott marha bizományi ér- tékesítése.</p>	<p>Vetőmag-osztály. Mindennemű vetőmagvak megvétele és eladása. Eredeti külföldi magvak. Here- magvak bérrostálva. Gazdasági gép osztály. M. k. államvas. gépgyára mező- gazdasági gépeinek <i>szövetkezeti kép- viselőse</i> Adriance Platt & Co. new-yorki</p>	<p>kaszáló, marokrakó és kévekötő gépeinek <i>kizárólagos képviselőte.</i> V. Vermorel-féle Éclair-permete- ző <i>kizárólagos képviselőte.</i> Csonka Bánki-féle petroleum-mó- torok <i>mezőgazdasági képviselőte.</i> Mindennemű kipróbált solid kivitelű gazdas. gép jutányos beszerzése. Gazdasági géptelepök, malmok, takar- mányos és tejes kamarák berendezése.</p>
--	--	--	---

A szövetkezet alapszabályait és hetenkint egyszer megjelenő „Üzleti Értesítőjét” kivanatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldi. 296. (8-13)

2-szeres és 3-szoros

termések

csakis mesterségesen szárított

műtrágyával

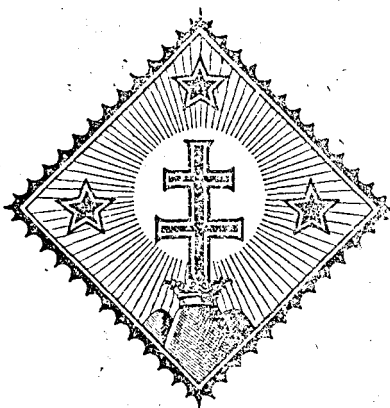
érhetők el.

„HUNGARIA”

műtrágya-, kén- és vegyi ipar részvény-társaság Budapest.

Herényi Gotthard Sándor Rovara Frigyes

művét érdeklődőknek ingyen és bérmentve küldjük meg.

201. (48-x)

1894. évi mezőberényi és martonvásári kiállításokon ismét
első legmagasabb díjakkal kitüntetve.

KÜHNE E.-féle takarmány-füllesztők

(Ventzky szabadalma)

melynek kitünősége, gyors működése és könnyű kezelhetősége felől számos magyar gazda
bizonyítványa rendelkezésre áll; továbbá **szecskavágók, répavágók, mor-
zsolók, darálók, járgányok és takarmánykamra-berendezé-
sek** legjutányosabb árak mellett kaphatók

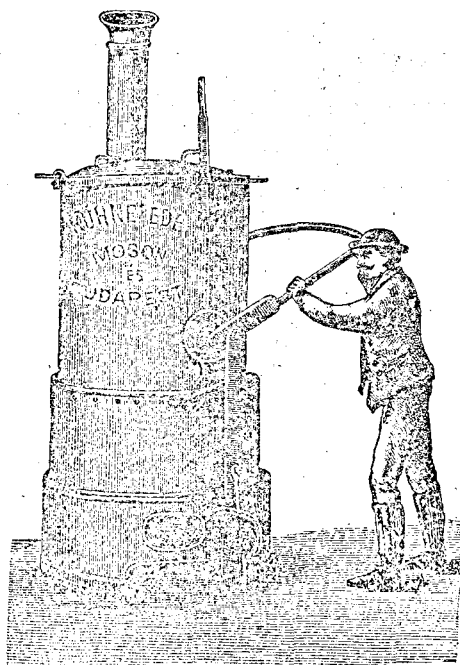
KÜHNE E.

gazdasági gépgyárában, Mosonban.

Főraktár jelenleg: Budapest, VI., Váci-körút 57a. sz.

(saját házában.)

244. (32-36)

EGERESI műtrágya-gyár
KRAMMER J.

termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen eszközöltetnek — Részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája
Budapest, V., Dorottya-utca 9. szám.

202. (48-52)